



LANDSBYGGEFONDEN



Call: Demokrati og deltagelse i den almene boligsektor

Demokrati og deltagelse er en grundsten i vores samfund og i den almene boligsektor. Demokratisk deltagelse, repræsentativitet og smidige beslutningsprocesser kommer ikke af sig selv, og demokratiet er udfordret. Det gælder også i de almene boligområder, der huser omkring 1/6 af Danmarks befolkning. Her bor mange forskellige mennesker heriblandt mennesker, der kan have brug for et ekstra skub for at deltage. Demokratisk deltagelse kræver opmærksomhed, viden og udvikling. For at forstå og styrke demokratiet må vi invitere til samtale samt undersøge og arbejde med viden og afprøvninger, der muliggør deltagelse, engagement og demokratiske værdier. Det indebærer ikke kun fokus på formelle beslutningsprocesser, men også på de uformelle fællesskaber og initiativer, der kan styrke social sammenhængskraft og fælles fortællinger i boligområderne. Forskning viser at deltagelse og fællesskab hænger sammen. Samtidig er det væsentligt at se på den almene sektors rolle i det større demokratiske landskab. Hvordan bidrager indflydelse og ejerskab på det lokale niveau til det øvrige samfundsdemokrati, medborgerskab og forebyggelse af polarisering? Og hvordan bidrager det til gode rammer om hverdagslivet og velfungerende boligområder, der er tilgængelige for alle både nu og i fremtiden?

Formålet med dette call er at bygge en bro mellem viden og praksis og bidrage til udviklingen af et bæredygtigt levende demokrati og gode boligområder. I dette call inviterer Landsbyggefonden den almene boligsektor til at byde ind med en praktisk problemstilling inden for temaet ”demokrati og deltagelse”. Efterfølgende gøres de praktiske problemstillinger til udgangspunkt for et tværfagligt forskningsprojekt, hvor boligorganisationer og forskningsinstitutioner arbejder sammen om at opbygge og afprøve praksisnær viden, som kommer i spil i den almene sektor.

Arbejdet med demokrati og deltagelse indeholder tre vigtige dimensioner

Landsbyggefonden er med dette call særligt optaget af tre dimensioner af demokrati og deltagelse i den almene boligsektor. I ansøgningen er det derfor vigtigt at adressere en eller flere af dimensionerne:

- ***Den almene sektors samfundsmæssige rolle i styrkelsen af de demokratiske værdier***

I et samfund med mange niveauer af demokratisk organisering er den almene sektor i Danmark et af de mest borgernære demokratiske lag. Den almene sektor er en vigtig del af en større samfundsindretning og af vores demokrati. Centrale spørgsmål i denne forbindelse er: Hvordan kan den almene boligsektor bidrage aktivt til styrkelse af demokratiet? Hvordan kan den almene sektor afhjælpe større demokratiske udfordringer som f.eks. lav valgdeltagelse, manglende oplevelse af medborgerskab og polarisering? Hvordan mobiliseres den almene sektor som demokratisk muskel i vores samfund? Hvilke indsatser skal der til for at bygge bro mellem hverdagsdemokratiet og andre niveauer af demokrati?

- ***Den almene sektor som katalysator for social sammenhængskraft, engagement, og medborgerskab***

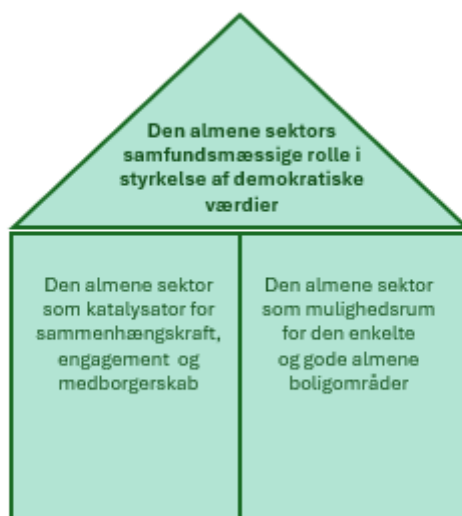
I sidste ende opretholdes de formelle demokratiske institutioner af de mennesker, som engagerer sig og vil bidrage til fællesskabet. Den almene sektor har potentiale til at mobilisere til de formelle såvel som de uformelle dele af demokratiet. Engagement og fællesskab er en vigtig del af demokratiet i almene boligområder. Centrale spørgsmål i den forbindelse er: Hvordan kan den almene sektor i samarbejde med omverdenen bidrage til at skabe engagement, social sammenhængskraft og fællesskab lokalt og i samfundet som helhed? Hvad kan almene boligforeninger gøre for at tilrettelægge og understøtte lokale initiativer omkring deltagelse og sammenhængskraft? Hvordan kan den almene sektor bidrage til et stærkt civilsamfund?

- ***Den almene sektor som mulighedsrum for den enkelte og gode almene boligområder***

Det formelle demokrati i de almene boligforeninger giver direkte indflydelse på hverdagslivet og de fysiske rammer omkring det. De almene boligområder kan være en vigtig indgang til demokratisk medbestemmelse. For at de formelle beboerdemokratier kan fungere optimalt, og der sikres løsninger med kvalitet, kræver det tilrettelæggelse af beslutningsprocesser samt løbende inddragelse og formidling, der understøtter engagement og drøftelse af roller og muligheder. Centrale spørgsmål i den forbindelse er: Hvordan kan den almene sektor

understøtte bred repræsentation og adgang til meningsfuld deltagelse for alle i beslutningsprocesser og indflydelsesrum? Hvordan sikrer vi en demokratisk infrastruktur og godt kendskab til muligheder og roller? Hvordan kan beslutningsprocesser tilrettelægges, udvikles og understøttes for at sikre bredt ejerskab til den fælles vision, muligheder for deltagelse for hver enkel borger og gode almene boligområder med høj kvalitet nu og i fremtiden?

Fig 1: De tre dimensioner



Data

Landsbyggefonden stiller en række data til rådighed, som boligorganisationer og forskere har mulighed for at benytte i projektet. Det gælder fx socioøkonomiske data, data for valgdeltagelse, tryghed, fællesskab, engagement og tillid. Boligorganisationer kan hente data for de enkelte boligafdelinger her: <https://lbf.dk/selvbetjeninger/beboerdata/>

En ny form for call i to trin

Traditionelt set starter forskning-praksis-projekter ofte hos forskeren med udgangspunkt i den forskningsmæssige problemstilling. Med dette call vil Landsbyggefonden støtte praksisnær forskning, hvor de praktiske problemstillinger i den almene sektor er i centrum. Derfor afvikles call'et i to trin: Først ansøger boligorganisationerne med en praktisk problemstilling, og derefter ansøger

forskere med et forskningsprojekt, der kan kobles på de udvalgte praktiske problemstillinger. Samarbejdet mellem forskere og praktikere er ligeværdigt.

De forskning-praksis-projekter, som Landsbyggefonden ønsker at understøtte, skal have et forandringspotentiale. Den viden vi får gennem projekterne skal give anledning til og mulighed for handling, der kan bruges bredt i den almene sektor.

Call'ets opbygning og efterfølgende workshopforløb er resultat af et samarbejde mellem Landsbyggefonden og Dronning Marys Center ved Københavns Universitet. Centeret arbejder med at skabe forandring gennem samarbejder mellem forskning og aktører i samfundet, og har en sekretariatsfunktion i forhold til at få koblet de tværfaglige forskningsprojekter tæt sammen med de praktiske problemstillinger fra boligorganisationerne og skabe fundamentet for et velfungerende og ligeværdigt samarbejde mellem de to.

Trin 1: Problemstillingerne afdækkes (maj 2025 - call til praksis)

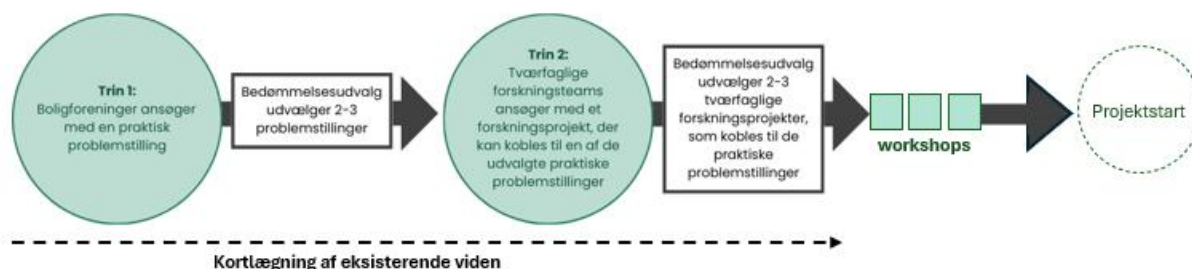
Call'et igangsættes ved, at almene boligorganisationer melder praktiske problemstillinger ind. Det kan være en aktuel problemstilling, som boligorganisationen selv, eller sammen med andre organisationer, har identificeret. De udvalgte problemstillinger vil så danne udgangspunkt for at forskere kan tilbyde et forskningsprojekt, som de i samarbejde med organisationen vil forsøge at udvikle løsninger til.

Trin 2: Fra identifikation af problemstilling til forskningsprojekt (september 2025 – call til forskere)

De udvalgte praktiske problemstillinger vil være afsæt for næste trin i call'et, som har forskere som målgruppe. I denne 2. runde af call'et inviteres forskere til at ansøge om at blive koblet på en af de udvalgte to-tre praktiske problemstillinger med et tværfagligt forskningsprojekt.

Efter udvælgelsen af forskningsprojekterne arbejder forskere og praktikere i fællesskab om et praksisnært forskningsprojekt. Der vil være mulighed for at indtænke afprøvninger og eksperimenter, hvortil en ekstra samarbejdspartner kan knyttes til projektet i dialog mellem praksis- og forskerteam. Til hvert forskning-praksis-projekt er der afsat midler til eventuelle afprøvninger og eksperimenter.

Fig. 2: Opbygning af call



Call'et trin 1: Hvem kan aktuelt søge?

Det er boligorganisationer, der aktuelt kan ansøge med en praktisk problemstilling inden for temaet. Som ansøger forpligter organisationen sig til at indgå i projektet ved at deltage i de planlagte workshops, samarbejde med forskningsteamet undervejs, planlægge og være del af eventuelle afprøvnings samt deltage i formidling af forskning-praksis-projektet i projektperioden fra forskningsprojektets start primo 2026 og halvandet år frem.

Det forudsættes, at der er en robust organisering omkring indsatsen, så den er tæt knyttet til boligorganisationens praksis og administrative ressourcer, og så der sikres forankrings- og skaleringspotentialer. Se også vurderingskriterierne nedenfor.

Som ansøger kan boligorganisationerne evt. pege på andre samarbejdspartnere, man vil inddrage i forløbet. Det kan være ngo'er, foreninger eller andre, som kan være med i en udviklings- eller afprøvningsfase. Endelig tilknytning af samarbejdspartner besluttet i fællesskab mellem forskere og praktikere i projektet, som del af workshopforløbet.

Hvad får man ud af at deltage?

Ud over muligheden for at dække medarbejdertimer til projektet, får boligforeningerne mulighed for følgende:

- Inspiration og viden til den praktiske problemstilling baseret på forskning.
- Indsigt i forandringspotentialer og mulighed for at teste og afprøve undervejs.
- Erfaring i at arbejde sammen med forskere.
- Synliggørelse af arbejde via åbne arrangementer, hvor erfaringer og indsigter diskuteres med andre relevante aktører.
- Mulighed for at løse konkrete problemstillinger

Om bedømmelsesprocessen

Efter en pre-screening fortaget af Landsbyggefondens arbejdsgruppe bedømmes de indkomne ansøgninger fra boligorganisationerne af et bedømmelsesudvalg, der består af en blanding forskere og praktikere med forskellig ekspertise inden for temaet demokrati og deltagelse.

Bedømmelsesprocessens to faser

Bedømmelsesudvalget foretager to bedømmelser:

- Bedømmelse af de praktiske problemstillinger, som boligorganisationerne indsender i første del af call'et. Bedømmelsesudvalget vælger 2-3 praktiske problemstillinger. Der kan i processen lægges op til en kobling af flere indsendte problemstillinger.
- Bedømmelse af de tværfaglige forskningsprojekter, som forskere indsender i anden del af call'et. Bedømmelsesudvalget vælger 2-3 tværfaglige forskningsproblemstillinger, som kan kobles til de udvalgte praktiske problemstillinger. Bedømmelsesudvalget udvides i denne anden del med repræsentanter fra de udvalgte praksisprojekter, som skal være med til at bedømme og udvælge de ansøgninger, der kommer ind fra forskerfeltet.

Bedømmelsesudvalget forventes offentliggjort i starten af juni, hvorefter opslaget opdateres med navnene på medlemmerne af bedømmelsesudvalget.

Faciliterende workshops efter opstart

Når projektgrupperne er sammensat, opstartes samarbejdet med en workshop. På workshopen udarbejdes en samarbejdsplan, og der arbejdes med en forståelse for og integration af perspektiver på

tværs af forskere og praktikere. Et centralt element i opstartsworkshops vil være at opbygge et tillidsfuldt, ligeværdigt samarbejde på tværs af forskning og praksis, hvor alle deltagere bidrager med deres viden og erfaringer for at skabe konkrete, videns- og praksisbaserede forandringer i den almene boligsektor. I processen vil indgå planlægning af inddragelse af eventuelle samarbejdspartnere til afprøvnings- og formidlingsdelen.

Undervejs i projektforløbet afholdes yderligere tre workshops på tværs af de bevilgede projekter med det formål at dele viden og erfaringer på tværs af projektgrupperne, sikre synergi mellem de bevilgede projekter og udforske mulighederne for at skabe forandring i større skala. Der skal også påregnes formidlingsaktiviteter ud i den almene boligsektor sektor.

Dronning Marys Center på Københavns Universitet vil stå for at facilitere alle workshops. Dronning Marys Center har indgående erfaring i at facilitere forskning-praksis-samarbejder og arbejder på baggrund af de nyeste metoder inden for samskabelse af viden mellem forskere og praktikere.

Ansøgningen

Der søges ved at udfylde en 3-siders ansøgning i en skabelon, som kan hentes på Landsbyggefondens hjemmeside: <https://lbf.dk/stoette/forskning-og-viden/call-demokrati-og-deltagelse-i-den-almene-boligsektor/>. I ansøgningen indgår bl.a. en problembeskrivelse, beskrivelse af hvordan den praktiske problemstilling relaterer sig til en eller flere af dimensionerne i call'et samt et overordnet budget. Derudover skal der vedhæftes et "letter of commitment" fra organisationens ledelse, som sikrer opbakning til projektet.

Ansøgningsfrist

Den 1. juli 2025

Sendes til forskning@lbf.dk

Bedømmelseskriterier

Ansøgningerne til de praktiske problemstillinger fra boligorganisationerne vil blive bedømt ud fra følgende kriterier:

- Forholder sig særligt til den almene boligsektor og de tre dimensioner skitseret ovenfor

- Peger på et vidensbehov
- Forholder sig til en problemstilling, der er vigtig og relevant for mange
- Kan kobles til praksisorienteret forskning
- Er en problematik, der kan anskues tværfagligt
- Forholder sig til formidling og behov for afprøvning, herunder evt. samarbejdspartnere
- Giver mulighed for robust organisering omkring afprøvning og viden.

Ansøgningerne fra forskningsinstitutionerne vil blive bedømt ud fra følgende kriterier:

- Forholder sig til de pågældende problemstillinger
- Udfylder et videnshul og bidrager med nytænkning indenfor forskningsfeltet
- Er praksisnære og skalérbare
- Indeholder forandringspotentiale
- Rummer muligheder for synergi med de andre udvalgte projekter
- Perspektiver på formidling

Økonomi

Der er afsat en økonomisk ramme for call'et, som primært er afsat til selve forskningsprojektet, men der er ligeledes afsat en ramme til henholdsvis:

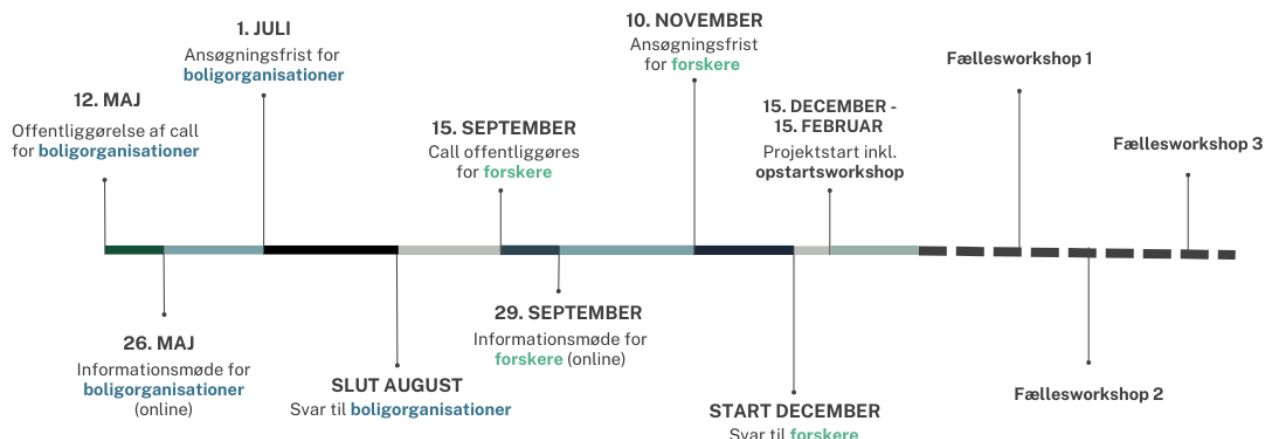
- Deltagelse fra boligorganisationer/samarbejdspartnere
- Afprøvninger
- Formidling

Et vejledende budget for hvert projekt:

Den vejledende ramme for medarbejdertimer (egen organisation og evt. samarbejdspartnere), afprøvninger og formidling er max. kr. 1 mio. pr. projekt. Dertil er afsat max. kr. 2,3. mio. til hvert forskningsprojekt.

Tidsplan for call og opstart af forskning-praksis-projekter

Opstart af de bevilgede projekter vil finde sted i perioden december 2025 - februar 2026, hvorefter projekterne vil løbe i ca. halvandet år. Tidsplan for hele processen er skitseret herunder:



Kortlægning af temaet

Parallelt med processen for call'et, kortlægges praktiske læringscases og forskning på området i et samarbejde mellem Landsbygefonden og Dronning Marys Center. Denne kortlægning vil fungere som et redskab for forskning-praksis-projekterne, som de kan hente inspiration fra og bygge videre på.

Baggrund

Baggrunden for call'et er en ny forskningsstrategi i Landsbygefonden. Den indebærer, at Landsbygefonden proaktivt agerer som strategisk efterspørger af praksisnær forskning, der udfylder relevante videnshuller inden for fondens fire kerneområder: bystrategi, fysiske indsatser, sociale indsatser og byggeteknik. Som en del af strategien zoomes der hvert år ind på et tema, som er særligt relevant og presserende for sektoren og har samfundsrelevans. Dette års tema er "demokrati og deltagelse".

Temaet "Demokrati og deltagelse" blev besluttet af Landsbygefondens bestyrelse i efteråret 2024. Der peges på behov for udvikling og vidensunderstøttelse af demokratisk deltagelse. Først og fremmest peger "praksis", herunder fondens fortløbende dialog med boligorganisationer og kommuner, på behovet for viden om beslutningsprocesser og engagement. Levende demokratiske fællesskaber er ligeledes et strategisk pejlemærke i BL's Almene Mål 2024-26